

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 4C/103/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8512206921
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 03. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Sroková
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2013:8512206921.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa samosudkyňou JUDr. Janou Srokovou v právnej veci navrhovateľa Slovak Telekom, a.s., Karadžičova 10, 825 13 Bratislava, IČO 35 763 469 proti odporcovi Y. Q., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom W. Y. X/X, T. za účasti vedľajších účastníkov na strane odporcu 1. Občianskeho združenia slovenských spotrebiteľov AZ, Petrovská 10, Skalica, IČO: 42 264 154, pr. zast. JUDr. Jozefom Kempom, advokátom, Nám. Josipa Andriča 1, 900 25 Chorvátsky Grob a 2. Združenia na podporu práv spotrebiteľov, občianske združenie, Seberíniho 9, 821 03 Bratislava, IČO: 42 264 979 v konaní o zvyšok nároku z konania sp. zn. 4C/55/2011 takto

rozhodol:

Súd z a m i e t a návrh v časti týkajúcej sa zaplatenia zmluvnej pokuty s príslušenstvom.

Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Navrhovateľ podal na tunajší súd proti odporcovi návrh na zaplatenie sumy 953,01 eur s 9 % ročným úrokom z omeškania z dlžnej sumy od 12.1.2011 do zaplatenia a trov konania.

Svoj návrh odôvodnil tým, že s odporcom uzavrel Zmluvu o pripojení č. 3199004 s Dodatkom k nej. Využívaním služieb verejnej mobilnej rádionárodnej siete odporcom vznikla navrhovateľovi celková pohľadávka v žalovanej výške. Odporcovi bol zaslaný pokus o zmier s rozpisom neuhradených faktúr. Odporca na pokus o zmier nereagoval žiadnou, ani čiastočnou úhradou.

Súd rozsudkom pre zmeškanie č.k. 4C/55/2011-52 zo dňa 1.8.2012 vyhovel návrhu v časti týkajúcej sa hovorného vo výške 455,10 eur s 9% ročným úrokom z omeškania z tejto sumy od 12.1.2011 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti vec vylúčil na samostatné konanie, kde bude rozhodnuté aj o trovách celého konania. Nová vec bola zapísaná pod spisovou značkou 4C/103/2012.

Podaním doručeným súdu dňa 6.11.2012 oznámilo vstup ako vedľajšieho účastníka do konania Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ, Petrovská 10, Skalica, IČO: 42 264 154 a dňa 4.12.2012 bolo súdu doručené oznámenie o vstupe do konania aj od Združenia na podporu práv spotrebiteľov, občianske združenie, Seberíniho 9, 821 03 Bratislava.

Odporca sa k návrhu počas celého konania nevyjadril.

Vedľajší účastník Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ vo svojom vyjadrení k návrhu žiadal zmluvnú pokutu zamietnuť. Vyslovil názor, že táto poškodzuje odporcu ako spotrebiteľa a jej neprimeranosť sa osobitne prejavuje v spojení s časovým aspektom. Uvedenú pokutu je účastník právneho vzťahu povinný platiť bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá mu ešte ostáva do uplynutia doby viazanosti. Zmluvnú pokutu považoval za neprijateľnú v zmysle § 53 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka, keďže spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Zároveň namietal aspekt určitosť zmluvnej pokuty, keďže navrhovateľ si ju môže uplatniť v podstate za akékoľvek porušenie zmluvných povinností. Takto formulovaná zmluvná pokuta je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa a nie je rozhodujúca vôľa a subjektívny postoj zmluvných strán.

Vedľajší účastník Združenie na podporu práv spotrebiteľov, občianske združenie poukázal na jeho skúsenosť, že navrhovateľ si uplatňuje zmluvné pokuty. Podmienky vzniku práva na zaplatenie zmluvnej pokuty sú vopred formulárove upravené, mení sa jedine jej výška. Poukázal na ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka a navrhol súdu v rámci súdneho prieskumu k posúdeniu jej primeranosti.

Súd nariadil pojednávanie, na ktoré predvolal účastníkov konania. Žiaden z účastníkov, ani vedľajších účastníkov sa vytýčeného pojednávania bez ospravedlnenia nezúčastnil, preto súd v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p. prejednal vec aj v ich neprítomnosti.

Súd na základe vykonaného dokazovania, najmä vyjadreniami vedľajších účastníkov, listinnými dôkazmi - zmluvou o pripojení č. 3199004 a dodatkom k nej, špecifikáciou pohľadávky, pokusom o zmier, všeobecnými podmienkami a pripojenými faktúrami zistil tento skutkový stav:

Navrhovateľ s odporcom uzavrel dňa 7.4.2009 zmluvu o pripojení č. 3199004 s dodatkom k tejto zmluve, na základe ktorých mu navrhovateľ predal mobilný telefón zn. Nokia E66 za maximálnu kúpnu cenu vo výške 189 eur a odporca a zaviazal zotrvať v zmluvnom vzťahu počas 24 mesiacov (tzv. doba viazanosti). V prípade porušenia povinností zo strany odporcu bola určená zmluvná pokuta vo výške 497,91 eur. Odporca prestal uhrádzať poplatky za poskytnuté služby od 22.3.2010 do 21.6.2010, v celkovej výške 455,10 eur. Následne faktúrou splatnou dňa 11.1.2011 vyúčtoval navrhovateľ odporcovi zmluvnú pokutu vo výške 497,91 eur. Odporcovi bol zaslaný pokus o zmier s rozpisom neuhradených faktúr. Odporca na pokus o zmier nereagoval žiadnou, ani čiastočnou úhradou.

Súd po zhodnotení vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh na zaplatenie zmluvnej pokuty, ktorá ostala predmetom tohto konania, je nedôvodný.

Podľa § 43 ods. 1 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách zmluvou o pripojení sa podnik zaväzuje účastníkovi zriadiť potrebný prístup k verejnej telefónnej sieti alebo k inej verejnej sieti a sprístupniť súvisiace služby. Súčasťou zmluvy sú všeobecné podmienky a tarifa.

Podľa § 42 ods. 1 písm. a) zákona č. 610/2003 Z.z., podnik má právo na zaplatenie ceny za poskytnutú verejnú službu podľa tarify, ak jej vyúčtovanie doručil účastníkovi najneskôr do troch mesiacov od posledného dňa zúčtovacieho obdobia; to neplatí pri vyúčtovaní predplatených služieb.

Podľa § 42 ods. 4 písm. b) zákona č. 610/2003 Z.z., účastník je povinný platiť cenu za poskytnutú verejnú službu podľa zmluvy o pripojení a podľa tarify, a ak to povaha služby umožňuje, až na základe predloženia dokladu o vyúčtovaní.

Podľa bodu 4 dodatku k zmluve o pripojení č. 3199004 v prípade porušenia akejkoľvek povinnosti uvedenej v bode 1 písm. b) alebo v bode 2 tohto dodatku alebo v článku 3 bod 3.6 Všeobecných podmienok alebo v čl. 5 bod 5.2 písm. a) až c) Všeobecných podmienok, v dôsledku ktorej dôjde k následnému vypojeniu SIM karty zo strany podniku je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto dodatku (t.j. vo výške 497,91 eur - pozn. súdu).

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k) OZ za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku.

Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Odporca uzavrel s navrhovateľom zmluvu o pripojení spolu s dodatkom k nej. V skutočnosti išlo o viazanú zmluvu, a to jednak zmluvu o pripojení a jednak o kúpnu zmluvu (kúpa mobilného telefónu), pričom podľa zmluvy o pripojení, resp. dodatku k nej sa odporca zaviazal používať služby 24 mesiacov.

V časti týkajúcej zaplatenia zmluvnej pokuty s príslušenstvom súd návrh zamietol z dôvodu jej neprijateľnosti.

Je nepochybné, že v danom prípade pri uzatváraní zmluvy o pripojení vystupoval navrhovateľ v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, kým odporca podpisoval zmluvu a využíval služby navrhovateľa ako fyzická osoba nepodnikateľ, teda ako spotrebiteľ. Navrhovateľ právo na zmluvnú pokutu teda odvíja od spotrebiteľskej zmluvy, ktorá ako typová zmluva je uzatváraná vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje. Nejde teda o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie (§ 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Navrhovateľ ako dodávateľ zmluvnú pokutu s odporcom ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože z úradnej činnosti súdu je známe, že zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých, resp. podobných podmienok v obdobných zmluvách. Vzťahy medzi účastníkmi na základe zmlúv vznikli v dobe, kedy Slovenská republika už transformovala do právneho poriadku Smernice EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosti stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Spoločným znakom tejto novej úpravy je teda snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou aj prípadného obmedzenia autonómie vôle. K základným princípom spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Z hľadiska posúdenia nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu.

Uvedené súd konštatuje z toho dôvodu, že práve zmluvné dojednanie obsiahnuté v zmluve o pripojení, resp. dodatku k nej týkajúce sa zmluvnej pokuty považuje súd za neprijateľné zmluvné dojednanie, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd nijako nespochybňuje význam zmluvnej pokuty a uznáva jej vzťah aj k úrokom z omeškania, t.j. že zmluvná pokuta obstoí aj popri uplatňovaných úrokoch z omeškania. Pokiaľ ide však o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstoí v rámci povinnej súdnej

kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy. Súd je názoru, že v spotrebiteľskej veci by už pri samotnom uzatváraní zmluvy nemal byť prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ. Už toto na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech jedného účastníka zmluvy. Uvedené súd konštatuje preto, že navrhovateľ ako dodávateľ nie je nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinnosti na jeho strane. Významné je pritom posúdenie zmluvnej pokuty s ohľadom na povahu, obsah zmluvy v čase uzavretia dohody o zmluvnej pokute a posúdenie prijateľnosti alebo neprijateľnosti tohto zmluvného dojednaní by nemali ovplyvňovať ďalšie skutočnosti, ktoré nastanú po uzavretí zmluvy, teda ani následné správanie účastníkov zmluvy a v rámci neho i porušenie zmluvných dojednaní by nemali mať vplyv na prvotné posúdenie toho, či dojednaná zmluvná pokuta je alebo nie je neprimeranou sankciou za nesplnenie povinnosti (§ 53 odst. 4 písm. k Občianskeho zákonníka). Kládne sa tým veľký dôraz hlavne na dodávateľa, ktorý pripravuje obsah zmluvy, ktorý spotrebiteľ už nijako neovplyvňuje, aby bol náležite opatrný a dôsledný aj pri dojednávaní vedľajších zmluvných dojednaní, ako je zmluvná pokuta. Len týmto spôsobom sa efektívne zabezpečí, aby slabšia strana v spotrebiteľských zmluvách bola dostatočne informovaná o následkoch nesplnenia povinností a len týmto sa vypestuje vzťah dôvery spotrebiteľa k dodávateľom.

V danej veci zmluvnú pokutu tak ako je dojednaná vo všetkých predmetných zmluvách považuje súd ako neprimeranú sankciu, a to s poukazom na viaceré aspekty. Z hľadiska času dodávateľ vôbec nerozlišuje situáciu, keď v dôsledku nezaplatenia ceny dôjde k ukončeniu zmluvy napríklad jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a prípadom, keď spotrebiteľ nezaplatí cenu hneď v prvý mesiac viazanosti, teda na jeho začiatku. Rovnako je bez akéhokoľvek významu to, akú cenu služieb spotrebiteľ nezaplatí, t.j. či nezaplatí napríklad len cenu dojednaného mesačného poplatku, alebo nezaplatí cenu v dôsledku prekročenia tejto sumy aj niekoľkonásobne vyššiu (v tomto smere dodávateľ až do prerušenia služby spotrebiteľa nijako neobmedzuje). Ďalším aspektom je aj samotná výška zmluvnej pokuty vo vzťahu k predmetu zmluvy. Z faktúr pripojených k návrhu vyplýva, že výška mesačného poplatku za zvolený účastnícky program predstavuje 30,65 eur bez DPH, t.j. 36,78 eur s DPH. Pri dobe viazanosti 24 mesiacov predstavuje dodávateľom garantované „cenovo zvýhodnené“ poskytovanie služieb povinnosť odporcu platiť za tieto služby najmenej sumu 882,72 eur (24 x 36,78 eur). Zmluvná pokuta pritom bola dojednaná v sume 497,91 eur, čo predstavuje viac ako 56 % z hodnoty služieb zvoleného účastníckeho programu. Takáto výška zmluvných pokút predstavuje neprimerane vysokú sankciu za nesplnenie povinností, ku ktorým sa zaplatenie zmluvnej pokuty dojednalo.

Vzhľadom k tomu, že zmluvná pokuta je dojednaná ako súčasť spotrebiteľskej zmluvy, na ktoré sa vzťahuje okrem iných predpisov i osobitná úprava v Občianskom zákonníku, a to v § 52 a nasl. stanovení Občianskeho zákonníka a neprimerane vysoká zmluvná pokuta je sankcionovaná absolútnou neplatnosťou takéhoto dojednaní, nie je možné využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a Občianskeho zákonníka a túto zmluvnú pokutu upraviť. Neprijateľná podmienka je neplatná ako taká, preto nemožno znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu.

Súd navyše poukazuje na fakt, že rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 5C/56/2011 zo dňa 27.9.2012 bola zmluvná pokuta rovnakého významu a v znení rovnakom ako v bode 4 dodatku k zmluve o pripojení č. 3199004 vyhlásená za neprijateľnú podmienku. Taktiež je súdu známe z úradnej činnosti (tak vlastnej, ako aj iných súdov), že vo viacerých prípadoch došlo k právoplatnému zamietnutiu žalôb žalobcu o plnenie z rovnakých zmluvných pokút dohodnutých za podobných podmienok.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. Navrhovateľ sa domáhal zaplatenia sumy 953,01 eur, v konaní bol úspešný v časti týkajúcej sa zaplatenia 455,10 eur, odporca bol úspešný v časti týkajúcej sa zaplatenia 497,91 eur, čiže obaja účastníci boli úspešní v približne v rovnakej výške (47,75 % a 52,25%), preto súd rozhodol, že žiaden z účastníkov konania, vrátane vedľajších účastníkov, nemá právo na náhradu trov konania. Súd pritom vychádzal z toho, že v tomto konaní sa rozhoduje o trovách aj pôvodného konania, teda je potrebné zohľadniť výsledok oboch konaní.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva do 15 dní od doručenia tohto rozsudku na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje.

1. V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

2. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,

b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3. Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z.z.